

Številka: U-I-282/18-9

Datum: 11. 4. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude A. B., C., in Č. D., E., ki ga zastopa zakoniti zastopnik A. B., C., in drugih, na seji 11. aprila 2019

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti 18. člena, prvega in tretjega odstavka 34. člena in prvega odstavka 48. člena Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11 in 90/12) ter drugega in tretjega odstavka 14. člena Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 41/17) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Pobudniki izpodbijajo 18. člen Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (v nadaljevanju (ZUOPP-1) ter drugi in tretji odstavek 14. člena Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (v nadaljevanju ZOPOPP), ki določajo izvajalce programov vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami. Izpodbijajo tudi prvi in tretji odstavek 34. člena ZUOPP-1 o izvršitvi odločbe o usmeritvi ter prvi odstavek 48. člena ZUOPP-1, ki določa globo za prekršek staršem, ki v skladu z odločbo o usmeritvi ne vključijo otroka s posebnimi potrebami v vrtec, šolo ali javni zavod. Pobudniki zatrjujejo, da so izpodbijane določbe v neskladju z 2., 14., 34., 35., 50., 52., 56. in 57. členom Ustave, ker se predšolskim otrokom s posebnimi potrebami, ki obiskujejo zasebne vrtce, ne priznavajo pravice iz programov s prilagojenim izvajanjem, ki se izvajajo v okviru javnih vrtcev oziroma zasebnih vrtcev s koncesijo.

2. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

3. ZOPOPP ne učinkuje neposredno. Skladno s sedmim odstavkom 12. člena ZOPOPP starši, ki se s storitvami zgodnje obravnave, vključno z vključitvijo v programe predšolske vzgoje, ne strinjajo, lahko uveljavljajo pravice v skladu z zakonom, ki ureja pacientove pravice. Ustavno sodišče v takih primerih šteje, da se lahko pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanih predpisov, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče je obrazloženo v sklepu Ustavnega sodišča št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82). Iz razlogov, navedenih v citiranem sklepu, pobudniki ne izkazujejo pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijanih določb ZOPOPP. Ustavno sodišče je zato pobudo v tem delu zavrglo. V sodnih postopkih lahko pobudniki uveljavljajo protiustavnost zakonov in zakonskih določb, sodišča pa morajo skladno s 156. členom Ustave postopek prekiniti in začeti postopek pred Ustavnim sodiščem, če menijo, da so ti zakoni oziroma zakonske določbe, ki bi jih pri odločanju morali uporabiti, protiustavni.

4. ZUOPP-1 je v izpodbijanem delu med postopkom pred Ustavnim sodiščem prenehal veljati. Ustavno sodišče praviloma presoja le veljavne predpise. Na podlagi 47. člena ZUstS lahko presoja neveljavne predpise, če niso bile odpravljene posledice protiustavnosti in nezakonnosti.

5. Izpodbijani predpis ni učinkoval neposredno. Ustavno sodišče je v sklepu št. U-I-174/05 z dne 13. 12. 2007 (Uradni list RS, št. 122/07, in OdlUS XVI, 87) sprejelo stališče, da se lahko tudi v primerih, ko se s pobudo zahteva presoja ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa, ki je bodisi prenehal veljati že pred vložitvijo pobude bodisi po vložitvi pobude, pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. Iz razlogov, navedenih v citiranem sklepu, pobudniki ne izkazujejo pravovarstvene potrebe iz 47. člena ZUstS za oceno ustavnosti predpisa. Zato je Ustavno sodišče pobudo tudi v tem delu zavrglo.

6. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena ZUstS in prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo s sedmimi glasovi proti enemu. Proti je glasoval sodnik Jaklič.

dr. Rajko Knez
Predsednik